

PAMin puheenjohtaja Annika Rönni-Sällisen vappupuhe Lahden torilla 1.5.2026

julkaisuvapaa 1.5.2026 klo 13.45

Hyvä vappukansa, tervehdys teille.

Luonto näyttää tähän vuoden aikaan parasta kehitysmallia Suomelle. Kaikki kasvaa, ja usko tulevaan on voimakas. Kaikki tämä saa aikaan monenmoista touhua, mutta tuleepa valmistakin.

Samaan touhuun pitäisi päästä Suomessakin. Suomi on saatava kasvuun. Kaikki näyttää kuitenkin siltä, että ainakaan tänä kesänä ei vielä ihmeitä tapahdu. Maan hallitus istuu kättensä päällä ja puhuu leikkausten välttämättömyydestä.

On tietenkin selvä, että Suomen velkaantumiseen on kiinnitettävä huomiota. Se on saatava kääntymään.

Olemme EU:n tarkkailuluokalla, mutta talous ei kuitenkaan ole ainoa asia, jossa olemme syynin kohteena. Olemme EU:n tarkkailussa myös sosiaalisessa kehityksessä. Tarkkailuun päätyy, jos sosiaali-, osaamis- ja työllisyyspolitiikan perusteella näyttää siltä, että jäsenmaan kehitys uhkaa lisätä sosiaalista eriarvoisuutta.

Hyvät ystävät, toistan: Jäsenmaan kehitys uhkaa lisätä sosiaalista eriarvoisuutta. Suomi on sellainen jäsenmaa. Aikamoista!

EU-komissio seuraa tilannetta ja antaa ohjausta. Sosiaalinen tarkkailu kulkee rinnakkain talouden tarkkailun kanssa.

Velkatarkkailusta elinkeinoelämä ja hallitus ovat suureen ääneen toittaneet, mutta sosiaalisesta tarkkailusta käytännössä vaienneet.

En sitä sinänsä ihmettele. Olemme hallituksen perususkomusten ytimessä.

Hallituksen mukaan leikkaaminen parantaa taloutta aina.

Hallitus myös katsoo, että työpaikkoja syntyy, kun vaan työntekijän asemaa kovasti heikennetään ja yrityksille annetaan vapauksia ja tukia.

Orpon ja Purran ajatusmaailmassa köyhä motivoituu raipasta, rikas porkkanasta.

En käy käsittelemään hallituksen jokaista leikkausta tai työelämän heikennystä, sillä siihen ei yksi vappu riittäisi. Voin luetella top kympin, niin pysytte lämpimänä: lakko-oikeudet, irtisanomissuoja, ay-jäsenmaksut, paikallinen sopiminen, määräaikaiset työsuhteet, Suomen malli, asumistuki, suojaosa, työttömyysturvan porrastus, aikuiskoulutustuki.

Muun muassa näillä toimin uskomusten maailmassa syntyi 100 000 laskennallista työpaikkaa. Meidän ihmisten maailmassa taas saatiin 315 000 työtöntä. Ihmisten maailmassa pienituloisimman kymmenyksen reaalitytulot laskivat 6 euroa kuussa, ja suurituloisimman kymmenyksen tulot kasvoivat lähes 230 euroa kuussa. 31 000 lasta on suistettu köyhyyteen.

Yksi tärkeä kasvun tekijä on vakaus ja ennakoitavuus, joiden päälle voi rakentaa. Niitä tarvitsevat niin työntekijät kuin yrityksetkin. Ilman niitä syntyy kasvun esteitä.

Täällä Lahden seudulla tiedätte harvinaisen hyvin, että moni joutuu jäämään aamulla kotiin, koska töitä ei ole. Unikaan ei ole välttämättä tullut, kun toimeentulo painaa mieltä. Töihin lähtevä naapuri ei kotiin jäävää kadehdi. Pelko työpaikan menettämisestä on tullut hänellekin mieleen. Tässä tilanteessa Sanni Grahn-Laaksosen, Petteri Orpon ja Riikka Purran puheet, joilla yllytetään keskinäiseen kaunaan, ovat ala-arvoisia.

Hyvät ystävät!

Heti alkutaipaleellaan vahvaa ja välittävää Suomea rakentanut hallitus tarttui ongelmaksi kokemakseen osa-aikatyöhön. Pienituloisia kannustettiin työttömyysturvan ja sosiaaliturvan leikkauksilla, jotta kaikki menisivät kokoaikatyöhön. Menkää töihin, sanoi ministerikin.

Niin vain eivät menneet. Meitä ammattiliitossa se ei yllättänyt, sillä työtähän kaikki työttömyysturvaa saaneet osa-aikatyöntekijät olivat hakeneetkin. Ei tullut kokoaikatyötä vaan lisää työtä tekeviä köyhiä. Suomi ei vaikuta vahvalta ja välittävältä vaan vähät välittävältä. Osa-aikatyön osuus kaikista työsuhteista on hivuttautunut aina vaan isommaksi.

Suomalaisista puoli miljoonaa tekee osa-aikatyötä. Heistä joka neljäs haluaisi kokoaikatyön. Hallituskauden aikana kokoaikatyön osuus on laskenut pienemmäksi kuin koskaan.

Kokoaikatyötä haluavia osa-aikatyöntekijöitä on paljon erityisesti yksityisillä palvelualoilla.

Hallitus kyllä tietää tämän ja olemme heitä jatkuvasti siitä muistuttaneet. Viikko sitten kehysriihessä oli paikka myöntää, että pieleen meni ja palauttaa suojaosat. Pieni teko, jolla olisi suuri merkitys osa-aikaisen tai keikkatyöntekijän arkeen.

Mutta mitä teki hallitus? Suojaosia ei palauteta, mutta yrityksille tarjoillaan 800 miljoonan euron yhteisöveron alennus. Työntekijälle raippaa, yrityksille vappumiljardi. Hallitus on puolensa valinnut ja linja pitää loppuun asti.

Kuulijat,

Kannustamisen tavat ja kohteet on ajateltava uusiksi. Puhumme vastentahtoisesta osa-aikatyöstä. Vastentahtoista ei kuitenkaan ole työnteko vaan pienistä tunteista johtuva osa-aikatyöttömyys.

Osa-aikatyöttömyys ei lopu lisäämällä työntekijöiden ahdinkoa. Yritykset tarjoavat työpaikat ja työtunnit. Niille on asetettava lisää velvoitteita tarjota kokoaikatyötä.

Me Palvelualojen ammattiliitossa ehdotamme, että osa-aikatyölle pitäisi olla aina perusteet.

Tällä hetkellä yritykset siirtävät kysynnän vaihtelun riskin osa-aikatyöntekijöiden alati kasvavalle joukolle. Työntekijä joustaa ja ihmettelee, kun taas palkattiin uusi osa-aikainen työtoveri, vaikka itse on toivonut kokoaikaista sopimusta vuosien ajan.

Viime vuonna vähittäiskaupassa peräti 70 prosenttia uusista työsuhteista oli osa-aikaisia. Tämän luvun pitäisi viimein herättää myös työnantajat ja poliitikot.

Jos emme velvoita voimakkaammin tarjoamaan kokoaikatyötä, on tuloksena lisää työssäkäyviä köyhiä. Samalla vähittäiskaupan jätit ovat jopa koko maailman mittapuulla erityisen kannattavia.

Moni taho puhuu kauniisti vastuullisuudesta. Työnantajilta vastuullista olisi mahdollistaa työntekijöille sopimukset, joilla tulee oikeasti toimeen.

Kun työllä tulee toimeen, laskevat myös sosiaaliturvamenot. Kokoaikatyö säästäisi yhteiskunnan menoja.

Hyvät vapun viettäjät,

Tehokkaampia keinoja tarvitaan myös työperäisen hyväksikäytön kitkemiseksi.

Suomeen on pesiytynyt häpeällinen maan tapa. Kyse on työntekijöiden hyväksikäytöstä. Hyväksikäyttö kohdistuu etenkin maahanmuuttajiin ja nuoriin. Pahimmillaan töitä tehdään orjamaaisissa oloissa.

Tätä tapahtuu meillä Suomessa, länsimaisessa oikeusvaltiossa toisinaan aivan silmiemme alla. Välillä sitä tehdään meidän kaikkien yhteisillä varoilla julkisen kilpailutuksen alihankintaketjun viimeisessä lenkissä. Viimeaikaisia esimerkkejä on valitettavasti lukuisia.

Asia ei koske vain maahanmuuttajia. Asiallisesti toimivien yritysten kannalta on kysymys kilpailun ehdoista ja alojen maineesta. Jos tapa alittaa työehtosopimusten taso yleistyy, vaikutus heijastuu kaikille.

PAM on puhunut alipalkkauksen kriminalisoinnista ensimmäistä kertaa yli parikymmentä vuotta sitten. Ja vieläkin siitä puhutaan. Aikaa toimintaan olisi ollut.

Työperäinen hyväksikäyttö pitää yksiselitteisesti lopettaa. Se ei lopu toivomalla, vaan teoilla. Tarvitaankin koko joukko toimia.

Sanktioita pitää kasvattaa. Valvontaa eri tasoilla on lisättävä. On kyettävä toimimaan nopeasti, jotta uhrit eivät katoa maasta ennen kuin he saavat oikeutta. Palkan maksamatta

jättämisestä pitää seurata muutakin kuin vaatimus maksaa palkka. Nyt väärinkäyttäjät nauravat matkalla pankkiin.

Tarvitaan uhka, joka saa yritysjohtoon päättämään, ettei hyväksikäyttöön kannata ruveta eikä siltä voi ummistaa silmiä. Nykyisin työperäinen hyväksikäyttö on liian kannattava liiketoimintamalli. Viranomaisen oikeus langettaa nopeasti tuntuvia sanktioita olisi yksi hyvä keino. Monista Euroopan maista tästä löytyy esimerkkejä. Suomessa olemme olleet liian pitkään liian sinisilmäisiä, siihen ei ole enää varaa.

Hyvät ystävät,

Monesti on tuntunut siltä, että vastaan tulee vain huonoja uutisia ja että kaikki menee vain huonompaan suuntaan.

On nähtävä kuitenkin ilon aiheetkin. Voimme aloittaa katsomalla toisiimme. Me paikalla olijat olemme osa kansalaisyhteiskuntaa. Se muodostuu meistä ihmisistä, jotka toimimme oikeudenmukaisemman maailman ja paremman tulevaisuuden puolesta.

Hallitus on kovalla kädellä käynyt kansalaisyhteiskunnankin kimppuun, leikannut kansalaisjärjestöjen tärkeästä työstä ja vaikeuttanut ammattiyhdistysliikkeen toimintaa.

Mutta me olemme täällä eikä seuraaviin vaaleihin ole vuottakaan. Meitä ei murreta. Tavallinen työntekijä voi ajaa omia etujaan liittymällä ammattiliittoon ja äänestämällä joka ikisissä vaaleissa. Viime keväänä me ammattiliitot onnistuimme sopimaan usean vuoden palkankorotuksista työntekijöille, vaikka helppoa se ei ollut.

Seuraavan eduskunnan on palautettava luottamus työmarkkinoille ja ohjattava Suomi pohjoismaiselle tielle. Toivottavasti suomalaista työelämää päästään kehittämään oikeasti ja aidosti yhdessä työntekijä- ja työnantajapuolen kanssa. Vaalikausittain toistuva pikavoittojen saalistaminen ei toimi.

Me tarvitsemme Suomen työmarkkinoille ja politiikkaan vakautta ja ennustettavuutta. Niillä me voimme omin voimin tuoda Suomeen luottamusta ja toivoa, jotka ruokkivat kipeästi kaipaamaamme kasvua.

Mielipidetiedusteluissa suomalaiset ovat osoittaneet, että he eivät hallituksen linjaa tue.

Meillä on toivoa. Hauskaa vappua teille kaikille!